

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Riva Piazzutta 18 - Cena oglasom po dogovoru.
Odpri vsak delavnik od 10. — 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE V SAKO SREDO
Poštni ček. račun št. 9-17768 — Poština plačana
v gotovini — Spediz. in abbonamento postale II Gruppo

Leto IV. Štev. 3.

GORICA DNE 21. JANUARJA 1948.

Cena L. 15

Ali je še kaj vere v Rusiji? (Misli ob svetovni molitveni osmini)

Od 18. do 25. januarja je večoljni krščanski svet zopet združen v molitvi, da si izprosi obnovitev edinstva v eni Kristusovi Cerkvi. Izbrane duše, ki živo verujejo v Kristusa, bodo teh osem dni molile z Jezusom pri zadnji večerji, »da bi bili vši eno«. Pravoslavnici, protestanti, katoličani, vši bomo skupaj molili za povratak vseh k eni Kristusovi čredi pod vodstvom enega pastirja.

Ob tej priliki je prav, da se spomnimo na veliki in dobrošeni ruski narod ter se vprašamo, kako je z njegovo vero in verskim življenjem. Vprašanje je brez dvoma na mestu, ali točen odgovor je težak, lahko rečemo nemogoč. Preveč nasprotojujočih si glasov in vesti nam prihaja od tam. Eni menijo, da je vera tam že popolnoma uničena, drugi pa prinašajo o verskem življenju pravoslavne cerkve v sovjetski Rusiji preveč optimistična poročila, da bi jim mogli verjeti. Nekaj je vendar izven vsakega dvoma: verski čut med ruskim ljudstvom govorovi na popolnoma zamrl. Materializem ni mogel in ne bo more gel zadušiti v srcu večine ruskega preprostega ljudstva hrepenjenja po Bogu in po duhovnem življenju, ker se temu upira ne samo izkustvo ostalega človeštva, temveč tudi že sam značaj ruskega ljudstva. Dostojevski je sicer zapisal, da Rus je tak, da kamor se vrže, se vrže cel z glavo navzdol in z nogami nazgor; vendar ne tako, da bi ne našel več poti nazaj. Zakaj N. Berdjajev je zapisal: »Tudi za nas ostane Rusija nerešena ugnaka. Rusija je polna nasprotij; ruske duše ne more obseci noben nauk«. Pesnik Tiučev pravi o Rusiji: »Z duhom ne moreš zapasti Rusije, z navadno mero je ne moreš izmeriti; Rusija ima posebno rast: v Rusijo lahko samo veruješ... Vsakdo veruje v Rusijo na svoj način in vsakdo najde v Rusiji, polni nasprotij, dejstva, ki ga potrjujejo v njegovi veri.« Te nasprotojoče si sile, skrite na dnu ruske duše in povezane z bistveno versko nastrojenostjo ruskega značaja, so nam porok, da bo prišel dan, ko bo ruski narod zopet pokazal svoj pravi obraz ter se otresel težkih okovov materializma, v katere ga je vkoval boljševizem.

Poznavalci ruske religioznosti trdijo, da se prava vernost ruskega naroda ni razodevala v življenju uradne pravoslavne cerkve, v njenih razkošnih liturgičnih slovesnostih, temveč v življenju russkih asketov, menihov, starcev, samotarjev, številnih romarjev in »jurodivih« (božjih norčkov). Ti so bili ves čas pravi in resnični učitelji duhovnega življenja v ruskem narodu — in ne cerkvena hierarhija, navezana na državni režim, in ne pravoslavni popi, največkrat sami nevedni in slabega moralnega življenga.

Hierarhična cerkev se v boljševiški Rusiji znova oglaša. Kaj pa ona druga »skrita cerkev«? Menih, samotarji, starci, ti resnični duhovni vodniki ruskega ljudstva, ali so izumrli? Ali jih je revolucija vse uničila? Ni

mogoče, zakaj preveč so bili navajeni na preganjanja, na samostarsko in samozatajevanja polno življenje, da bi jih mogla iztrebiti revolucija, ki ni mogla uničiti niti hierarhične pravoslavne cerkve. Kaj dela sedaj »skrita cerkev« v Rusiji? Nihče ne more tega povedati. Vendar zaupati smemo, da živi še naprej in stoji ob strani ruskemu narodu v duhu starega Serafina Sarovskega, da ne zamrejo med njim zgledi krščanske svetosti.

Spored „romanja“ Matere božje po slovenskih krajinah

Dne 14. februarja pride iz Furlanije spet v Gorico kuršuljam in v kapelo sv. Frančiška tudi za Solkansko polje,

19. februarja v gluhenemnicu,
20. v župno cerkev na Placuti,
23. v Slov. Alojzijevišče,
25. k salzejancem in v Slov. sirotišče,
26. v Št. Maver,
28. v Pevmo,
1. marca pride v Števerjan tudi za Jazbine,
3. v Podgoro,
7. v Standrež,
9. v Sovodnjé,
11. v Poggio Terz'Armata in tam zopet v mesto Sv. Justu,
13. v župnijsko cerkev presv. Srca Jezusovega,
22. v zavod Notre Dame, kjer bo na Veliki teden,
27. obišče Zeleno hišo, 28. pa redovnice sv. Pavla.
29. marca pride v novo duhovnijo Ruda-Pec,
31. v Gaberje.

2. aprila pride skozi Dol v Jamlje,

4. skozi Štivar v Devin,

6. v Sesljan,

7. v Mavhinje,

9. v Šempolaj,

11. v Zgonik,

13. v Nabrežino in odide od tam 15. proti Monfalcone, Ronchi, Vermegliano, odkoder pride

29. aprila v Doberdob, kjer se bo zadržala do 1. maja. Ta dan se vrne spet v mesto Velenko semenišče.

Naj bi neno romanje prineslo dušam vseh vernikov obilico milosti in iskren povratak k Bogu!

Zahoda v Vzhodni Evropi.

Polom stavk v Franciji in neuspešnost komunističnih manevrov v Italiji sta poslušala Kremelj, da gospodarska sabotaža, sindikalna akcija in splošna politična agitacija, ki pa ni vzpostavljena, ne zadostajo za blokiranje načrta evropske gospodarske obnove.

Sovjeti stojijo zdaj pred to izbiro: Ali lahko oni dovolijo uspeh načrta za evropsko gospodarsko obnovo kljub svoji tako odkrito izraženi opoziciji? In v nasprotnem primeru, kakšne druge korake še lahko podvzamejo za povročitev poloma? Bodoči razvoj grškega vprašanja bo dal odgovor na ti dve vprašanji.

Narod naš, njegova zgodovina in zemlja v slikah

Slovenci smo v najtežjih in najbolj žalostnih dneh naše narodne zgodovine za letošnji Božič dobili odlično narodno delo, velik album »Slovenija«, ki nam v velikem formatu (30×20) na 66 straneh prikazuje najstarejšo in najslavnnejšo slovensko zgodovino, vse slovenske dežele od Beneške Slovenije in Trbiških (Kanalskih) Slovencev do Istre, od Koroške do Trsta in Prekmurja.

Album ima upravičeno podnaslov: »Govori duša in zemlja malega slovenskega naroda«, kajti v knjigi je toliko lepot naše, na žalost tako raztrgane domovine, toliko prelepih prizorov iz verskega in občestvenega življenja slovenskega naroda (n.pr. Brižinski spomeniki in ustoličenje koroškega vojnike), da se vpraša, ali ima kateri narod na tako majhnem ozemlju toliko naravno pestrost (od morja in jezer do snežnih velikanov) kot vprav slovenska domovina. In koliko kulture odkrivajo divne slovenske narodne noše, ki so za vsako našo deželo drugačne.

Zanimivo je tudi, da ima vsaka naša dežela svojo slavno Marijo, kar prelepo izpričuje vernost slovenskega naroda.

Album z 273 slikami na finem umetniškem papirju je posvečen velevažnim slovenskim narodnim jubilejem, 1200 letnici, kar smo Slovenci imeli svojo samostojno narodno državo Karantanijo, 1200 letnici, kar sta se pokristjanila prva slovenska kneževica Gorazd in Hotimir, in 1100 letnici, kar smo Slovenci dobili drugo samostojno slovensko državico Panonijo, kneževino kneza Kocelja, ki je bil velik podpornik sv. bratov Cirila in Metoda in je vprav ta naš knez Kocelj največ prispeval, da je že takrat nastala prva slovenska nadškofija, ki jo je vodil sv. Metod.

Ta slavnostni album »Slovenija«, ki ga je priredil naš znani kulturni delavec dr. M. T. Turnšek, bo slovenskim domovom in šolam v veliko veselje in oporo pri narodni vzgoji.

Stane 1.200 lir in se dobi v knjigarnah.

DOMAČE NOVICE

Sedemdesetletnica skladatelja VINKA VODOPIVCA

V petek 16. I. je obhajal najplodovitejši goriški skladatelj Vinko Vodopivec svojo sedemdesetletnico. V normalnih razmerah bi bil gotovo obhajal ta jubilej obdan s številnimi in iskrenimi prijateljimi, ki bi poveličevali njegovo delo za Bogata in narod na glasbenem polju. Kako jo je obhajal v teh razmerah in kako so mu izkazali svojo hvaležnost tisti, ki jih je kot rodoljub v dobrini veri podpiral med osvobodilno borbo, nam ni znano. Gotovo pa so mu danes v največjo tolažo predvsem tiste pesmi, ki jih je skladal Mariji v slavo. In Marija naj poplača svojega pevca na ta način, da bi mogel v miru in svobodi svoji nebeski Materi zapeti še kako prav lepo večerno pesem svojega življenja.

Sedemdesetletniku in godovniku (22. I.) najtoplejša voščila!

»Soča« je počastila g. Vinkota na zelo čuden način. Rečemo zelo malo. To bi mi imenovali zlorabo prijaznosti in gozstljubnosti.

Sovodnje

»Slov. Primorec« in »Demokracija« nam lepo odpirata oči. V luči resnice vidimo jasneje laž, kako se osramočena plazi okoli naših hiš. Vsi skriveni sestanki in lažnivi propagatorji z goriškimi sotopotnikami vred nam več ne vrnejo vere v brezbojni komunizem. Kdor se je otrezel s komunističnimi verig, ljubi se enkrat bolj svobodo in pravo demokracijo. Torej: Živela svoboda! Ampak prava in resnična svoboda brez terorja in brez sovraštva!

Sv. Višarje

Lanska romarska doba od sv. Ivana Krstitelja do rožnovenske nedelje je bila izredno zadovoljiva. Imeli smo 400 sv. maš, 6.000 obhajil in nad 10.000 romarjev. Od prve svetovne vojne ni bilo tako velike udeležbe še nobenega leta. K sreči je bil na Sv. Višarjah stalno slovenski duhovnik, kajti večina romarjev je bila slovenska. Največ jih je bilo iz raznih krajev Primorja. Veliko jih je bilo tudi iz prejšnjih cone B. Prišli so, da se poslovijo od svetovske Marije, predvsem jih bo ločil od nje »kitajska zida« ali »zeleni zastor«. Hoteli so se enkrat naučiti ljubezni in svobode, ki sta neločljivo združeni. Kjer ni svobode, ni ljubezni, ni veselja. Kako so se mnogi jokali, ko so se poslavljali s tega kraja svobode, miru, veselja in sreče!

Zabnice

Stara navada je bila, da so se zlasti otvoritvene in sklepne pobožnosti udeleževali predvsem domačini, t.j. Zabnčani, kajti v njih župnijo spada ta božja pot. Tudi lani je bilo nekaj Zabnčanov, a po večini le starejši ljudje. Kje pa so bili fantje in dekleta? Resnic na ljubo moramo povedati, da se je tukajšnja mladina najprej pod fašizmom, potem pa še bolj pod veri in hravnost sovražnim nacizmom zelo izpridala. Postala je najprej narodno in potem tudi versko pospolnom brezbrinjena in jo miče samo zabava in uživanja željnosti. Ko so bili v letih 1945 in 1946 tu ameriški vojaki in nemški ujetniki ter z njimi veliko denarja, je vse norelo in popivalo ter plešalo kot blazon; dekleta so stalno polnila plesišča.

In sadovi so: Starši zanemarjajo svojo dolžnost glede verske in hravnosti, vzgoje otrok, otroci do 14. leta nimajo skoraj nobenega pojma o katekizmu, nedeljsko službo opuščajo z največjo lahkoto, nedeljsko delo jih kar nič ne vzbude, Cerkev in duhovnike najrašči samo kritizirajo; seveda so v tem najbolj goreči vprav tisti, ki duhovnika komaj poznajo in cerkev le parkrat na leto od znotraj vidijo.

Kdo naj pomaga, da se mladina spet spravi na pravo pot in da postane ta del slovenskega naroda spet vreden slovenskih verskih in narodnih izročil? Ne starši ne šola ne druge oblasti ne izpolnjujejo v tem pogledu svoje dolžnosti.

Nekateri odgovorni činitelji menijo, da je njih prva dolžnost, da »obvarujejo mladino komunizma« na ta način, da s svojim šovinizmom in narodno nestrostjo preganajo slovenski jezik, katemu nočajo priznati vse pravice. *Torej tudi tukaj tista blazno, če ne tudi zlobno mišljenje, da se slovanstvo in komunizem krijetra,* kakor da bi ne vedel ves svet, da je v Italiji več komunistov kot v vseh slovenskih državah, razen v Rusiji, ki pa je dobršo večja od Italije. Ali ti ljudje ne vedo, kaka borba se po vsej Italiji vrši med Cerkvio in komunizmom? Ali ne vedo, kaj pišeta »Unità« in »Avantie«, kaj govorijo italijanski komunisti na političnih shodih in kongresih, kako se z njimi prerekajo glasilo »Osservatore Romano« in vsi katoliški listi? Jezik nima nobenega opravila s komunizmom. Pač pa kar najbolj pospešuje komunizem vsaka krvica, tudi narodna, vsako kvarjenje mladine, vsako zanemarjanje njene vzgoje v materninem jeziku v cerkvi in šoli, vsako razbijanje enotnosti v družinah s potujevanjem mladine, vsako rušenje ugleda Cerkve in duhovnikov, sploh vse, kar je proti veri in krščanskim moralnim načelom.

Doslej delači za mladino samo domači duhovnik in č. sestre, a tej nalogi zlasti g. župnik sam ne more biti kos. Preveč je dela in preveč so duše zanemarjene. Treba bi bilo mladino organizirati v Marijinih družbah, v Apostolsku mož in fantov, v Katoliški akciji itd.

Vsi dobro misleči bi morali priskočiti na pomoč in moralno in gmotno pomagati, da bo žabniška duhovnija zaživelja spet pravo krščansko življenje.

Pok. p. Muckermann je povedal v svarilo vsem katoličanom: »Ognjen val gre preko zemlje; vse, kar je gnilega in polovičarskega, bo zgorelo. Če bo še nadalje med nami toliko polovičarskega in gnilega, bo fronta organiziranega brezboštva kaj kmalu vse zajela in nobena žovniščna narodna nestrnost ne bo tega preprečila, marveč bo vse to samo pospešila, ker sloni na istih osnovah materializma in nasičja ter krivičnosti, na katerih sloni komunizem sam.«

Cerkveno oblast bi zelo prosili, da poslej gospodu župniku na pomoč vneseta kapela, ki ima kaj smisla za vodstvo mladine in organizacijsko delo ter popolnoma obvlada slovenski jezik. Med nami sta bila v prejšnjih časih vedno dva gospoda: g. župnik in g. kaplan. In slovenski duhovnik bi se lahko dobil!!

Pri delu duhovnikov naj pa pridno pomagajo vsi, ki jim je Bog dal za tako delo kako sposobnost.

To smo napisali, ker nam je zelo žal, da včasih najbolj odgovorni ljudje spreminjajo slovenske duhovnije v pravo misionsko polje, ker jim manjka pravilnega gledanja na potrebe in nevarnosti sedanja dobe.

In to velja tudi za druge duhovnike

proti svoji sestri Mariji:

»O, darujmo se za mučeništvo!«

Ni minul mesec dni in že so začeli padati prve nedolžne žrtve. Začelo se je preganjanje.

Na predvečer Kristusa Kralja so partičani odpeljali oba gospoda kaplana, Ludvika in Ladotu, njegovo sestro Milo in oceta in še mnoge druge iz vasi.

Ljudstvo je v grozi onemelo, take predznosti niso pričakovali. Gospoda kaplana je dobro ljudstvo nad vse spoštovalo in ljubilo. Zato je bil udarec še hujši.

Kaj je Malka v tistih dneh moreče ne-gotovosti pretrpela, to ve samo Bog.

Niso je preplašila ne namigovanja ne grožnje, pogumno je šla od urada do urada do najvišje komande: prosila je in rotila, a vse zmanjša. Prejela je v odgovor le trde, surove besede. Ves teden ni vedel ničesar za odpeljane. A vsa še dobra Cerkev je neprehenoma zanje morila kakor v prvi dobi krščanstva za sv. Petra in Ječi. Na prvo soboto v novembru so se končno vse srečni vrnili domov.

S solzami v očeh je ljudstvo sprejelo svoja kaplana. Tudi Malka jim je hitela naproti. Pogled na tako shujšano in ble-

do Milo jo je vznemiril. Vendar je v svoji močni, verni duši blagovala njeni trpljenje.

»Veš,« ji je rekla, »da bi te zavidal, če bi ne bilo greh, da si smela za Jezusa toliko pretrpeti.«

In res je bilo trpljenje tistega tedna za Milino šibko zdravje preveliko. Resno je obolela. Malka je zapustila svoj dom, opustila začasno vse želje po samostanu in prišla k Mili, da ji streže in prevzame vse gospodinjstvo.

Kmalu je premagala vse ovire in se vživila v gospodinjstvo, kot bi to bil vedno njen poklic. Skrbela je za gospoda kaplana in njegovega očeta, pri tem pa ni pozabil z ljubezni in požrtvovljnostjo streči še težko bolni Mili. Vesela je bila, da s tem vsaj nekoliko lahko povrne vse duhovne dobre, ki jih je bila deležna od Mile in njenega brata. Vse grožnje, težke slutnje in žalostne vesti tistih dni je ohramila le zase. Zlasti je pazila, da bi bolna Mila zanje ne zvedela. Zato pa je sumljajoča trplja: Zločni za zločini so se poslavljali, mnogo nedolžnih duš je zašlo, med njimi tudi marsikatera njena sestra. Nekatere so kmalu spoznale, da so jih sramotno prevarali, rade bi se vrnile.

GOSPODARSKE VESTI

KAJ JE S HIŠNO NAJEMNINO?

Radi povišanja najemnine za goriško provincijo je prosila tukajšnja prefektura v Rim za pojasnila. Odgovor pravi, da tukaj ne veljajo več odredbe, katere so bile dane od Zaveznike vlade, ampak samo one, katere je izdala italijanska vlada. Najemninski poviški po odredbi ZVU so nekaj različni od onih, ki so bili odrejeni po italijanski vladi, vendar se zdi, da ostanejo sedanje najemnine v naši provinci brez novega poviška. Potem takem ostancjo pri nas najemnine nesprenjemene.

PREVOZ GOVEJE ŽIVINE. Radi kuge na gobcu in parkljih, ki se je pojavila v videmski in tržaški deželi, je vsak prevoz goveje živine iz teh krajov brez predhodnega živinodržavniškega pregleda zabranjen.

ČEBELARSKA ZADRUGA. Po poročilih, ki jih beremo v goriških listih, se je obnovila Čebelarska zadruga v Gorišči. Za čebelarje je to vesela novica.

VOJNA ODSKODNINA. Italijanski državljanji, ki so utrpljeli vojno škodo na ozemlju, ki sedaj pripada Jugoslaviji, imajo pravico do vojne odškodnine. Zaradi to naj se pobriago za pravočasno prijavo. V našem listu ni prostora za podrobna navodila.

VPRASANJE GORISKEGA VODOVODA urejuje te dni mednarodna komisija v Gorici. Uspehi teh pogajanj niso še znani. Obstoji pa trdno upanje, da bo zadeva urejena v obojestransko zadovoljnost.

KOMUNISTIČNO GOSPODARSTVO

POMANJKANJE PETROLEJA V SOVIJETSKI ZVEZI. Iz Amerike poročajo, da Sovjetom znatno primanjkuje petrolej za njihovo industrijsko gospodarstvo in vojaški potencial. Združene države so nekoč izvazale v Sovjetsko zvezo 2.500.000 sodov petroleja na leto. Pod pritiskom Kongresa je ta izvoz zelo

padel. Na sovjetskem področju je izkoriscenje novih rezerv zelo počasno. Še počasnejši pa je razvoj novih vrelcev. Največji vzrok za to so nezadostne sovjetske metode, ki so znižale prejšnjo producijo v Romuniji, Madžarski in na področju Kaspijskega morja za 15 — 25%.

LISTNIČA UPRAVE

Današnji številki prilagamo poštne poloznice, da plačate čimprej naročino za leto 1948 in morebitne zanke za leto 1947.

»Slovenski Primorec« stane v Italiji za vsak mesec Lir 65, celoletno torej Lir 780. Za inozemstvo pa radi visokih poštnih pristojbin Lir 1.100.

DAROVITI

Iz Sovodenj s pripombo: Dajali smo prostovoljne doneske za laži, zdaj jih damo za resnico 2.300; N.N. iz Podgorje 300; Ročnijski begunci z željo, da bi se »Slov. Primorec« združil s »Tedenom«, 1000; N.N. v čast sv. Družini 500; preplačila v sanatoriju na Šempeterski cesti 250.

Bog povrni!

ZA »SLOVENSKO SIROTINCE«:

VI. lir 500. Pismo prejeli.

Srečna hvala!

Odgovorni urednik
Dr. BONAVENTURA MAHNIČ
Katoliška tiskarna — Gorica

in požrtvovalnost pokazala tudi v duhovnem življenju. Bila je vsem v najlepši zgled. Nikoli ni manjkala pri nedeljski sv. maši, ne pri shodih in skupinah sv. obhajilih. V najhujši zimi je niso ustavile ne zasnežene in poledene poti, ne zgodnja ura.

Pri vsem svojem delu je še dobila čas, da se je temeljito izučila krščanskega nauka. Tudi otroke iz Marijinega vrtca je poučevala in bila do njih vedno prisno dobro.